

Airbus, het grootste Europese wapenbedrijf

Een factsheet van Stop Wapenhandel april 2025

Hoofdvestiging	2023 Militaire Inkomsten in mln.	2022 Militaire Inkomsten in mln.	Groei	2023 Totale inkomsten in mln.	Deel militair van geheel.
Nederland/Frankrijk	\$12,900.50	\$12,022.44	7%	\$70,775.92	18%

Airbus is een Europees wapen- lucht- en ruimtevaartbedrijf, voortgekomen uit een Brits – Duits – Frans – Spaanse samenwerking sinds 1970. Het is in omvang de dertiende militaire producent ter wereld [volgens Defense News](#) (zie tabel) en bij [het Stokholmse vredesonderzoeks-instituut SIPRI](#) staat het op de twaalfde plaats, op grond van een iets andere berekening. Van de totale inkomsten van \$70,775.92 is het militaire aandeel volgens beide bronnen zo'n 18%.

Airbus Defence and Space, de afdeling voor militaire productie en ruimtevaart, is de voortzetting van de in 2000 opgerichte [European Aeronautic Defence and Space Company \(EADS\)](#), een fusie van het Franse Aérospatiale-Matra, het Duitse DASA en Spaanse CASA. Doel van de fusie was om een sterke positie te creëren ten opzichte van de wapenindustrie in de Verenigde Staten. Inmiddels levert het pan-Europese bedrijf wapens en militaire technologie over de hele wereld.

Om belastingtechnische en juridische redenen is het hoofdkantoor van Airbus officieel gevestigd in Nederland. De feitelijke leiding bevindt zich in het hoofdkantoor in Blagnac (Frankrijk).

[In 2024 waren de inkomsten van Airbus Defence and Space](#) € 12,1 miljard. In het [financiële jaaroverzicht](#) staan drie entiteiten: Airbus, Airbus Defence and Space en Airbus Helicopters.

Vestigingen

Airbus heeft 180 vestigingen wereldwijd en 18.000 toeleveranciers. Er werken 150.000 mensen met 150 verschillende nationaliteiten in vestigingen in de [Amerika's](#), [Azië](#), [Afrika](#) en het [Midden-Oosten](#). Ook aan dat spreekwoordelijke kruitvat met zijn autoritaire regimes levert Airbus van alles, van tank- en gevechtsvliegtuigen tot ruimtevaartproducten en helikopters, met het belangrijkste servicepunt voor helikopters in Saoedi-Arabië. De rela-

ties met Riyad zijn hecht. Geen wonder dat het bedrijf zijn [militaire waren ook uitstalde op wapenbeurs WDS2024 in het Saoedische koninkrijk](#).

Veel van de vestigingen [liggen uiteraard in Europa](#) (Duitsland, Finland, Frankrijk, Italië, Kazachstan, Polen, Portugal, Roemenië Spanje, [Turkije](#), en het VK.) In Nederland zijn vestigingen in [Leiden](#) en [Oegstgeest](#). Airbus Nederland B.V. is [hier](#) terug te vinden/).

[Airbus Defence Netherlands](#) "onderzoekt samen met het Nederlandse Ministerie van Defensie wat onze troepen in de toekomst nodig hebben, zodat we die producten en toepassingen op maat gemaakt kunnen leveren." Zo afficheert Airbus Nederland zich als deel van het Militair Industrieel Complex dat samen met de klant de nieuwe leveringen voorbereid.

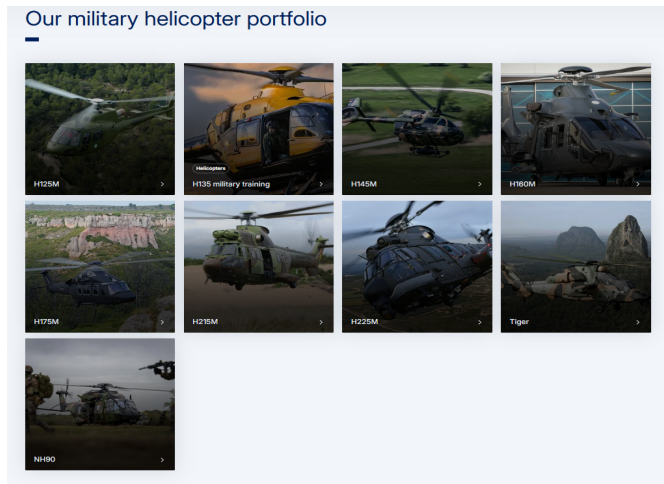
Militaire productie

Airbus is actief op lucht- en ruimtevaartgebied als het om militaire productie gaat. Dat loopt naast helikopters, van [nachtzicht apparatuur](#), [drones](#), gevechtsvliegtuigen naar [draagraketten](#) (ook voor nucleaire ladingen) en (civiel-)[militaire satellieten](#).

Het bedrijf is in belangrijke mate betrokken bij het nieuwe gevechtsvliegtuig [Future Combat Air System \(FCAS\)](#), waarvan de ontwikkeling wordt gecoördineerd door [het Franse Dassault](#), [het Spaanse Indra Sistemas](#) en [Europese Airbus](#). Airbus werkt voor de kunstmatige intelligentie-component van dit gevechtsvliegtuig samen met met [start-up Neural Agent](#).

Op ruimtevaartgebied willen Airbus, Thales en Leonardo hun activiteiten laten fuseren. Ze dienden hiertoe [een verzoek in bij de Europese Unie](#). Airbus is ook betrokken bij het Europese [satellietprogramma IRIS²](#) (kosten [€10,6 miljard](#)). Dit is bedoeld voor [militair gebruik en observatie, onder](#)

[andere van grenzen](#), en daarmee techniek voor het repressieve vluchtelingenbeleid. [Frankrijk verwierf de CSO2-satelliet](#) voor #spionagetoepassingen. Ook [Nederland versterkte zijn satellietobservatie-capaciteiten](#) al via Airbus.



Helikopters

De inkomsten van Airbus Helicopters bedroegen €7.941 miljoen in 2024. Airbus verkoopt civiele helikopters, maar heeft ook een aantal [militaire helikopters](#) in de verkoop (de H125M, H135, H145M, H165, H170, H215, H225, Tiger en HN90) en [daarvan werden in 2024 exemplaren verkocht](#) aan de krijgsmachten van België, Brunei, Frankrijk (special forces), Ierland, Indonesië, Nederland, Roemenië, Spanje, en aan politiekorpsen zoals het vliegkorps van het extreem repressieve [Bahrein](#), [waar de politie de H145 aanschafte](#).

[Irak is een recente klant](#) voor 12 nieuwe en 2 opgeknapte Caracal H225M troepentransport heli's. Aan de andere kant van de wereld is het Chili dat [H125 heli's kocht](#) voor de Carabineros. [Human Rights Watch merkte over die politiedienst op](#) dat: "Chili met weinig succes heeft geprobeerd zijn nationale politie te hervormen. De Carabineros gebruikten in 2019 buitensporig geweld tegen demonstranten (...)."

[India wordt door de Westerse politiek losge-weekt als wapenklant van Rusland](#). Mede daardoor is het voor Airbus een voornamelijk klant aan het worden. Ook voor helikopters. De [Tata groep werkt met Airbus samen](#) om in India een H125 te produceren. De deal werd gesloten tijdens [een bezoek van Macron aan Delhi](#).

Qatar heeft de NH90 van Airbus, Leonardo en

Fokker en [showde die in Riyad](#). Soms gaan er helikopters uit een ander land naar een nieuwe bestemming, zoals de lichte bewapende helikopter van Korea Aerospace Industries (gebaseerd op de Airbus [EC155 Dauphin](#)) naar Kenia.

Gevechtsvliegtuigen

Het huidige gevechtsvliegtuig in productie, de Eurofighter, is een van de bekendste wapensystemen [waarin Airbus een belangrijke productiepartner is](#). Het werkt hier samen met [BAE Systems \(VK\)](#) en [Leonardo \(Italië\)](#). De afhandeling van de export is verdeeld over de deelnemende bedrijven, de verantwoordelijkheid voor de exportcontrole komt daar te liggen waar het bedrijf de leiding van de verkoop doet. [Afnemers tot nu toe voor de EFA Typhoon zijn](#): Duitsland, Italië, Koeweit, Oostenrijk, Qatar, Saoedi-Arabië, Spanje, en Groot-Brittannië.

Ondersteunende vliegtuigen

Het Airbus militaire transportvliegtuig [A400M](#) is behalve door een aantal West-Europese landen gekocht door de krijgsmachten van Indonesië, Maleisië, Kazachstan en Turkije (zie tabel 'A400M operators as of 31 January 2025' op [wiki](#)). [Kazachstan](#) was na Maleisië de tweede klant voor het vliegtuig, ondanks de [slechte mensenrechtenreputatie](#) van het land.

Het [C-295 transportvliegtuig](#), meestal ingezet voor militair gebruik, ging in de periode [1999-2024](#) naar 39 landen (waarvan zeven niet bij naam genoemd), waaronder Algerije, Angola, Burkina Faso, Equador, Egypte, India, Ivoorkust, Mali, de Filipijnen, Saoedi-Arabië, Senegal, Thailand, VAE, en Oezbekistan zo blijkt uit [een samenvattende tabel \(31 maart 2024\)](#) in totaal werden 220 exemplaren geleverd.

India bespreekt de [aankoop van 10 extra exemplaren](#) als deel van de uitbreiding van zijn luchtmacht om sterker te staan tegenover China. Eerder was al afgesproken dat de eerste 10 toestellen gemaakt worden door Airbus Spanje, en de volgende exemplaren [in India door afdelingen van Bharat](#). (India bouwt ook zes Airbus A319 toestellen [als radar- en commandovliegtuigen](#).)

Ook bij de C-295 duikt Kazachstan weer op. Het land had al [acht vliegtuigen](#) van dit type, en bestelde [een negende voor grensbewaking](#).

Momenteel loopt een verkoop van vier extra tankervliegtuigen (de MRTT) aan [Saoedi-Arabië](#). De MRTT is buiten Europa ook verkocht aan Australië, Canada, Saoedi-Arabië, Singapore, Zuid-Korea, Verenigde Arabische Emiraten.

Soms komt een ouder exemplaar voorbij dat tweedehands wordt verkocht. Zo ging het bijvoorbeeld met de verkoop van CN-235 vliegtuigen vanuit Indonesië [naar Nigeria](#) (In Indonesië werden ze op grond van een licentie met het Spaanse CASA geproduceerd [IPTN](#) ([zie pp 68-71](#). CASA werd later deel van Airbus.)

Drones

Drones verkocht Airbus onder andere aan [Colombia](#). [Met het Israëlische luchtvaartbedrijf IAI](#) wordt samengewerkt bij het ontwikkelen van drones die in Israël tegen Palestijnen zijn ingezet en door Airbus worden aangepast om vluchtelingen op de Middellandse Zee te traceren.¹

Ook ontwikkelt Airbus een zogenaamde Haps-drone, de Zephyr. Die moet 100 dagen aaneen in de lucht kunnen blijven en is bijvoorbeeld uitgerust met camera's om tijdens de vlucht gezichten op de grond te herkennen, zo werd enige jaren geleden tijdens een presentatie bij Airbus Leiden verteld.

De [Engelse waakhond DroneWars](#) citeert Frederick Penn Curzon, die stelde dat deze drones *“de mogelijkheid geven om vijanden gedurende weken aan een stuk te observeren, wat essentiële informatie oplevert voor onze troepen.”* Volgens de Engelse Daily Mail zou deze Haps-drones [gebruikt worden door Britse Special Forces](#).

Samen met Dassault Aviation en Leonardo neemt Airbus deel aan de ontwikkeling van de [Eurodrone](#), die kan concurreren tegenover de vergelijkbare [MQ-9 Reaper](#) van van het Amerikaanse bedrijf General Atomics. Nederland heeft [deze Reaper aangeschaft](#). De Eurodrone had [halverwege 2027 beschikbaar moeten zijn](#), maar de productie verliep [door onenigheid tussen Airbus and Dassault Aviation](#) niet op rolletjes en de verwachting is

inmiddels dat [hij in 2030 gereed](#) kan zijn. Er wordt in Frankrijk getwijfeld of het wapensysteem [niet te duur is met €7 miljard](#) voor 20 systemen (elk bestaande uit 3 drones).

In de [VS heeft Airbus het bedrijf Aerovel](#) overgenomen om haar positie op de markt voor [kleinere drones te versterken](#). Het investeert nu bijvoorbeeld [in de militaire producent Shield AI](#). In Duitsland [werkt Airbus samen met Helsing](#) bij de ontwikkeling van AI voor de samenwerking tussen drones en bemande vliegtuigen.

Nucleair

Airbus is als deel van de [ArianeGroup](#) (een [50/50 joint venture tussen Airbus en Safran](#)), de [hoofdaannemer](#) voor de [M51](#)-ballistische kernraketten ([p. 27](#)) die vanaf onderzeeboten worden gelanceerd. Via ArianeGroup heeft Airbus ook een contract voor de ontwikkeling van de derde versie van de ballistische raket, de M51.3, die vanaf 2025 moet zijn voltooid en [in 2023 een testvlucht](#) maakte. (Zie ook: [Don't Bank om the Bomb](#).)

Airbus Nederland is betrokken bij de [Ariane 5 en de toekomstige Ariane 6 raket](#). *“Zonder onze technologie komen de Ariane raketten niet van de grond,”* steekt de afdeling zichzelf een veer tussen de billen. In Oegstgeest worden bijvoorbeeld de motorframes gebouwd voor de Ariane draagraketten, een [opdracht aan Airbus waarmee € 46 miljoen](#) is gemoeid. Ariane raketten hebben dezelfde technologieën als die van de M51-ballistische raketten, geschikt voor een nucleaire lading. Bij de ArianeGroup *“werken het civiele en militaire programma samen en delen technologie, vaardigheden, project management en productie methoden.”* De Nederlandse rol bij het Arianeprogramma in Leiden is direct verbonden met de ontwikkeling van een draagsysteem voor Franse kernwapens.

Het nieuwe Airbus maritieme patrouillevliegtuig wordt ook verbonden met de Franse nucleaire afschrikkingsmacht. Het heeft daartoe alle capaciteiten, [stelde het hoofd van de afdeling Air Power](#) van Airbus Defence and Space.

Debat Europa versus VS

Airbus staat centraal in een aantal Europese debat-

ten. [Recent heeft de CEO van Airbus zich stevig uitgesproken](#) met de wens dat Europese landen, en Duitsland in het bijzonder, stoppen met het kopen van Amerikaanse producten, en zich op de eigen industrie richten. De aankopen in de Verenigde Staten zouden immers ten koste gaan van de positie van het militaire deel van de Europese vliegtuigbouw. [De voorzitter van de ondernemingsraad van Airbus wierp onlangs zelfs de vraag op](#) of de reeds in de VS bestelde F-35-straaljagers moesten worden geannuleerd. In plaats daarvan zou Duitsland een leidende rol moeten spelen in de bouw van militaire vliegtuigen in Europa, meende hij.

Europese landen [kochten in de periode 2019-2024 65% van hun wapens in de VS](#) (zie ook Draghi rapport [p. 60](#)) en ondanks veel gepraat over een voorkeur voor Europa wijzigt dit percentage nauwelijks. Daaruit blijkt wel dat de roep om meer Europese defensie-uitgaven, met als argument dat Europa onafhankelijker moet worden vanwege ontwikkelingen in het Oosten (China en Rusland) en Westen (VS onder Trump) vooral een middel zijn om te pleiten voor meer geld voor militaire aankopen, en in de praktijk nauwelijks een versterking van een Europese militaire industrie betekenen. In het materieelbeleid van de Europese overheden zien we (nog) geen verschuiving naar 'buy-European'.

Van de 680 bestelde Eurofighters is een vijfde bestemd voor landen buiten Europa, waarvan ruim de helft voor Saoedi-Arabië ([Duitsland bestelde er onlangs twaalf](#) om de *swing* erin te krijgen). Van de Amerikaanse F-35 van Lockheed Martin kocht [Europa meer exemplaren](#). Om de tekortschietende Europese vraag te compenseren en voldoende omzet te halen om de torenhoge investeringskosten terug te verdienen, mikken de Europese producenten van de Eurofighter op export naar het Midden-Oosten. De Airbus directie wordt hierin [gesteund door de Duitse vakbond IG Metall](#). Daarbij blijken mensenrechten en veiligheid minder zwaar te wegen dan [productiecijfers](#), zo blijkt uit de forse export naar Saoedi-Arabië. Om de export meer kans te geven in een steeds competitiever

wapenmarkt (door opkomende producenten in Japan en Zuid-Korea, en de versterkte exportpositie van de VS) is er sterke druk om [exportcontroleerende maatregelen te minimaliseren](#). Het is een beleid waar de wapenindustrie, waaronder Airbus, hard voor pleit. In Nederland komt dat onder andere terug in de mogelijke ondertekening van het Verdrag van Aken, dat de controle op de export van componenten vermindert.

Russische grondstoffen

Over veiligheid gesproken. Airbus blijkt voor zijn productieproces Russisch titanium te gebruiken. [De Oekraïense overheid heeft](#) dit aangekaart. Het bedrijf beloofde in 2022 al vervangende toeleveranciers te hebben, maar dat wil zelfs ondanks het in Europa hoogopgelopen veiligheidsvertoog niet erg lukken. Sachin Agarwal van [het Indiase PTC](#) stelde in februari '25 dat het nog voor de helft afhankelijk is van Russisch titanium.²

Corruptie en mensenrechten

Begin deze eeuw kaarten de ethische investeerders in EADS de corruptie van het bedrijf al aan. Het draaide destijds om Zuid-Afrika. Het zou niet de laatste keer zijn. In een kwestie rond de mogelijke schending van exportcontrole komt een andere zaak terug. In januari 2020 bereikte Airbus een schikking in een corruptiezaak en betaalde boetes van [in totaal €3,6 miljard](#) na corruptiebeschuldigingen in het VK, Frankrijk en de VS.

Ook rapporteerde Follow the Money dat Airbus samenwerkt met een bedrijf in Myanmar, een land waar de junta beestachtig huishoudt en de bevolking onderdrukt: *“Daarmee schendt het bedrijf volgens deskundigen de internationale richtlijnen omtrent mensenrechten”* [merken de schrijvers op](#).

Noten:

1) Deze informatie komt uit een [factsheet van de BDS beweging](#) uit juli 2024 over Airbus en Israël: 'UCL, Airbus & Complicity in Israeli Apartheid, Occupation & Genocide'.

2) Hij zei: *“So just for clarity, the titanium prices cannot get impacted because already in the current sanctions that are there on Russia, titanium is excluded from any sanctions. So all, so all titanium getting produced from Russia is going into all the OEMs, including saffron and, and Boeing and Airbus and Rolls Royce. So almost 50, 40 to 50% of what Airbus and Safran or Rolls Royce buys still comes from Russia.”* Zie: Ptc Industries Ltd (539006) Q3 2025, AlphaStreet Earnings Call Transcript, February 25, 2025.